

Gevolgen krimp niet op slag verdwenen

MANNUS VAN DER LAAN

GRONINGEN Bevolgingskrimp lijkt in het Noorden zo goed als opgelost. Het Kennisnetwerk Krimp Noord-Nederland vindt het te vroeg om een streep te zetten door het thema krimp.

Zelf staat ze ook perplex. Juist tijdens het 10-jarig jubileum van het Kennisnetwerk Krimp Noord-Nederland (KKNN) in 2020 begon de krimp in veel noordelijke gemeenten op te lossen. „Inderdaad opmerkelijk”, zegt projectleider Elly van der Klauw. „We zijn optimistisch gestemd. Het probleem is ontegenzeggelijk gekanteld, maar er is nog veel te doen.”

De jongste bevolkingscijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) spreken voor zich. Het Nederlands bevolkingsaantal is vorig jaar – vooral dankzij buitenlandse migratie – met 118.000 toegenomen tot 17,6 miljoen inwoners. Er zijn steeds minder gemeenten waarvan het inwonertal afneemt. Waren er vorig jaar nog 61 krimpgemeenten, nu zijn het er nog 47.

In Noord-Nederland gaat het nog sneller. Hier daalde het aantal krimpgemeenten van 14 naar 3: alleen in Smallerland, De Friese Meren en Eemsdelta slonk de bevolking.

Uit onderzoek van het Kadaster komt naar voren dat er in Groningen en Drenthe sinds 2018 iets meer instroom is vanuit de Randstad en het midden van het land. Dat heeft deels te maken met de woningnood in de grote steden. Niet alleen in de

Randstad, ook in Groningen. Van der Klauw: „Die drijft mensen naar de buitengebieden. Deze tendens wordt versterkt door corona: het is veel aantrekkelijker geworden om landelijk te wonen, helemaal nu mensen deels kunnen thuiswerken.”

Uit cijfers van het Kadaster blijkt dat de groep mensen die van buiten naar het Noorden verhuist erg divers is, maar twee categorieën springen eruit. Het gaat om jonge gezinnen, vaak dertigers, die terugkeren naar de provincie waar ze zijn geboren en om 55-plussers ('empty nesters') die dankzij de grote overwaarde van hun huis in Drenthe en Groningen ruimer kunnen wonen. „Op de noordelijke woningmarkt kunnen die flink overbieden.”

Het is goed nieuws voor het Noorden, zegt ook Elles Bulder van de Hanzehogeschool Groningen. Dat de krimp pas op de plaats maakt, komt tot uitdrukking in de naamgeving van haar lectoraat. Twee jaar geleden was ze nog lector Krimp en Leefomgeving, nu is ze lector Leefomgeving in Transitie.

De naamswijziging doet volgens haar meer recht aan de problemen waarmee de voormalige krimpgemeenten in het Noorden kampen. In dat verband haalt ze de term 'selectie

tieve bevolgingskrimp' aan. Die verwijst naar twee groepen die de regio de rug toekeren: jongeren die gaan studeren en jonge, hoogopgeleide gezinnen op zoek naar werk elders. „Daardoor treedt er in het gebied dat ze achterlaten een sterkere vergrijzing op. Dat heeft gevolgen voor de voorzieningen en de leefbaarheid.”

Die trend lijkt nu dus tot staan gebracht, maar daarmee zijn de gevolgen van jarenlange krimp niet op slag verdwenen. Van der Klauw: „Als ik namens het Kennisnetwerk Krimp langsga bij een voormalige krimpgemeente, krijg ik wel eens te horen: 'Wat kom jij hier doen? Er is geen krimp meer.'”

Zo eenvoudig ligt het volgens haar niet. Zo hebben veel woningen door jarenlange krimp achterstallig onderhoud. „Mensen die van buiten komen zijn vaak kapitaalkrachtig genoeg om hun huis op te knappen. Dat komt de leefomgeving ten goede.”

Aan de andere kant zorgt de komst van bemiddelde ouderen niet voor een afname van de vergrijzing. „Hoeveel schieten we daarmee op?”, vraagt Van der Klauw zich af.

Het opdoeken van het Kennisnetwerk Krimp is volgens haar dan ook nog niet aan de orde. Het is onbekend hoe lang de woningnood duurt, zeker nu het nieuwe kabinet 100.000 huizen per jaar wil bouwen. „Bovendien lopen Noord- en Oost-Groningen sociaal-economisch bepaald niet voorop in Nederland. Er moet nog veel gebeuren, ook op het gebied van onderwijs en zorg. Daarom denken we na over een nieuwe taak en naam van het platform.”

Veel huizen hebben door jarenlange krimp achterstallig onderhoud